

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้าสิริวัชรวิบูลย์ราชกุมารี มหาวชิราลงกรณ วรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ 3 ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ.2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์หม่อมหลวงเกษมศรี สนิทวงศ์ เป็นผู้ถวายพระประสูติกาล และได้รับการถวายพระนามจาก สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัชรวิบูลย์ราชกุมารี กิติวัฒนาคุณโสภาคย์ พร้อมทั้งประทานคำแปลว่า "นางแก้ว" อันหมายถึงหญิงผู้ประเสริฐ และมีพระนามที่ชาวอเมริกา เรียกทั่วไปว่า "ทูลกระหม่อมน้อย"

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัชรวิบูลย์ราชกุมารี กิติวัฒนาคุณโสภาคย์ ทรงได้รับความสำเร็จในการศึกษาอย่างงดงาม และทรงได้บำเพ็ญพระราชกิจจากงานปฎิการอันเป็นประโยชน์แก่แผ่นดินและราษฎร จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาพระราชอิสริยยศและพระราชอิสริยยศศักดิ์ เป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้าสิริวัชรวิบูลย์ราชกุมารี รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2520 นับเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงพระองค์แรก ที่ทรงดำรงฐานันดรศักดิ์ที่ "สยามบรมราชกุมารี" แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นพระโอรสองค์ที่ 3 ที่ได้ทรงร่วมสุขร่วมทุกข์มาแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อทรงเจริญพระชนมายุ ก็ได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญพระราชกรณียกิจสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระบรมราชชนนีด้วยพระวิริยอุตสาหะ เป็นคุณูปการแก่ประเทศไทยและอาณาประชาราษฎร์อย่างใหญ่หลวง เป็นอเนกประการ ครั้นในรัชกาลปัจจุบัน ก็ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในหลายวาระ และช่วยแบ่งเบาพระราชภารกิจน้อยใหญ่ที่สืบเนื่องมาแต่ครั้งสมเด็จพระบรมชนกนาถ ให้ดำเนินสู่ล่วงไปด้วยความเรียบร้อย เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย สมควรจะยกย่องพระเกียรติยศตามฐานะแห่งพระบรมราชวงศ์ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม ให้เฉลิมพระนามาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้าสิริวัชรวิบูลย์ราชกุมารี มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี** นับเป็นเจ้านายพระองค์แรกที่ได้รับพระราชทานพระเกียรติยศที่ **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า** โดยยังทรงพระอิสริยยศ กรมสมเด็จพระ และ สยามบรมราชกุมารี ตามที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ

พระปรีชาสามารถทางด้านภาษาทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้น จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่างๆ ออกมามากกว่า 100 เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภททั้งสารคดีท่องเที่ยวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ ทรงไม่เรียนรู้อักษรไทยแต่อย่างใด ทรงรู้รอบกว้างไกลด้านจิตรวิทยาเป็นที่ประจักษ์แจ้งชัด เมื่อหลายกับการทรงมีพรสวรรค์ในการประพันธ์และพระวิริยะหมั่นฝึกฝนการเขียน ก่อเกิดเป็นรัตนสารคดีด้านจิตรวิทยาจำนวนมาก ทั้งสารคดีเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศจีน พระราชนิพนธ์แปลบทกวีนิพนธ์จีนนิยาย เรื่องสั้น บทละครพูด ความเรียงร้อยแก้ว อาทิ บทละครพูดน้ำชาสี่สี, เมฆเห็นน้ำไหล, หมู่บ้านเล็กตรงภูเขาน้ำ, ไปอี้น้ำ หมู่บ้านลับลิ้นผิงน้ำ, นารีศรดา, ตลอดกาลนานแค่นั้น, รอยยิ้มของน้ำตาและหัวใจ, เมื่อข้าพเจ้าเขียนยันต์มงคล, มุ่งไกลในรอยทราย ฯลฯ มรดกพระราชนิพนธ์แปล รวมทั้งสารคดีวิชาการ ปาฐกถาทรงบรรยาย และอื่นๆ รวมทั้งพระราชนิพนธ์ เกิดขึ้นในสภามณฑลลาวใกล้บ้าน หันจากอินเดีย มนต์รักทะเลใต้

ประเภทวิชาการและประวัติศาสตร์ เช่น บันทึกเรื่องการปกครองของไทยสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ ภูมิปัญญาสุพรรณ นามสำหรับเยาวชน เช่น แก้วจอมแก่น แก้วจอมชน หนังสือที่เกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเพณีพระราชนิพนธ์แปล เช่น หยกไฉ่ ร่ายคำ ความคิดคำนึง แก้วแก้วประกายทวี และหนังสือทั่วไป เช่น นิทานเรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคิด) เรื่องของคนแขนหัก เป็นต้น และมีลักษณะการเขียนที่คล้ายคลึงกับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือใน

พระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่างๆ เป็นกาแสดงพระเมตตาส่วนพระองค์

นอกจากพระนาม "สิรินธร" แล้ว สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงใช้นามปากกาในการพระราชนิพนธ์หนังสืออีก 4 พระนาม ได้แก่ "ก้อยหินก้อนกรวด" เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง พระองค์และพระสหาย สามารถแยกได้เป็น ก้อยหิน หมายถึง พระองค์เอง ส่วนก้อนกรวด หมายถึง กุศโลบาย ไคร่ฤทธิ์ พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "เราตัวโตเลยใช้ว่า ก้อยหิน หวานตัวเล็ก เลอะใช้ว่า ก้อนกรวด รวมกันจึงเป็น ก้อยหิน-ก้อนกรวด" นามปากกาที่ทรงใช้ครั้งเดียวทรงพระพันปีบนความ "เรื่องจากเมืองอิสราเอล" เมื่อปีพุทธศักราช 2520 ขณะที่พระนามแฝง "แว่นแก้ว" เป็นชื่อที่พระองค์ทรงตั้งขึ้นเอง ทรงมีรับสั่งว่า "ชื่อแว่นแก้ว มีตัวเอง เพราะตอนเด็กๆ ชื่อลูกแก้วตัวเองอยากชื่อแก้ว ทำไมจึงเปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจยา นางเอกชื่อ แว่นแก้ว" โดยพระนามแฝง "แว่นแก้ว" นี้ พระองค์เริ่มใช้เมื่อปีพุทธศักราช 2521 เมื่อทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมชน แก้วจอมแก่นและชวนานการนกกางเขน ส่วนพระนามแฝง "หนูน้อย" ทรงมีรับสั่งว่า "เราชื่อเล่นที่เรียกกัน ในครอบครัวว่า น้อย เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย" โดยพระองค์ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในความเรียง "ป้อมที่รัก" สตีพิมพ์ในหนังสือ 25 ปี จิตรลดา เมื่อปีพุทธศักราช 2523 และ พระนามแฝง "บันดาศ" ทรงมีรับสั่งว่า "ใช้ว่า บันดาศ เพราะคำนี้สุดขึ้นมาในสมอง เลยใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไรในการใช้ชื่อนี้เลย" ซึ่งพระองค์ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ทรงทำให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปีพุทธศักราช 2526 นอกจากนี้ ยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงเป็นจำนวนมาก โดยบทเพลงที่ตั้งและนำมาขับร้องบ่อยครั้ง ได้แก่ เพลงส้มตำ รวมทั้งยังทรงประพันธ์คำร้องในบทเพลงพระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้แก่ เพลง รัก และ เพลง หนูใจ

พระปรีชาสามารถด้านอักษรศาสตร์และดนตรีไทย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระปรีชาสามารถในหลาย ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอักษรศาสตร์และดนตรีไทย ซึ่งทรงนำมาใช้ในการอนุรักษ์ ส่งเสริมและให้การอุปถัมภ์ในด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย ทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยผู้หนึ่ง โดยทรงเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด แต่ที่โปรดทรงอยู่ประจำ คือ ระนาด ซอ และฆ้องวง โดยเฉพาะวันพฤหัสบดีที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2569

แนวหน้า วาไรตี้